

Sociologiska Institutionen, Avdelningen för Socialantropologi,
Lunds Universitet

Ras och Vetenskap

- En historisk analys

Författare: Rebecca Lihv

Handledare: Ulf Johansson Dahre

VT2013
SANK01

Abstract:

Denna kandidatuppsats är en litteraturstudie som behandlar vetenskapliga teorier och synsätt på ras ur ett historiskt perspektiv. Syftet med uppsatsen är att försöka visa på hur synen på ras inom vetenskapen förändrats det senaste seklet, med utgångspunkt i Herbert Spencers teorier om social evolution i slutet av 1800-talet, för att sedan utforska eugenikens reformistiska budskap och vidare den antirasistiska kritiken för att avsluta vid nutida intelligensforskningen 100 år senare. Fokus i uppsatsen kommer ligga på texternas moraliska och politiska implikationer samt hur dessa står i relation till sociala och politiska förändringar på samhällsnivå. Vidare kommer även hänsyn tas till samt och kulturell förförståelse för att lättare förstå vissa aspekter av texterna. Jag kommer utifrån ett historiskt perspektivet försöka skapa få förståelse för hur rasbegreppet används av forskare idag, och se vilka likheter och skillnader det finns mellan rasteorier i början och slutet av seklet, för på så sätt se om rasforskningen lyckats skaka av sig sitt rasistiska förflutna.

Nyckelord: Socialantropologi, ras, etnicitet, litteraturstudie, vetenskaplig rasism, rasbiologi

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
1. Inledning, Frågeställning syfte	3
1.1 Metod, Avgränsningar och Disposition	4
2. Arvet efter Darwin: Social Evolution och Eugenik	5
2.1 Socialspencerismen	6
2.2 Francis Galton och Degenerationsfaran	7
2.3 Madison Grant och den Nordiska rasen	9
2.4 Intelligenstester och Massinvandring	11
2.5 Herman Lundborg och den Svenska Rasbiologin	13
3. Arvet efter Boas: Antirasism och Kulturrelativism	16
3.1 Ashley Montagu och UNESCO:s Statement on Race	18
3.2 Levi-Strauss och det Primitiva Tänkandet	19
3.3 Arthur Jensen och IQ	21
4. Ras, IQ och Evolutionspsykologi	22
4.1 The Bell Curve och meritokrati	22
4.2 Philippe Rushton och Rasernas Evolution	25
4.3 Hundra år av rasforskning . Vad har förändrats?	26
5. Sammanfattning och Slutsats	30
6. Litteraturlista	31

1. Inledning, Frågeställning och Syfte

[...] there is no stronger taboo today than talking about race. In many cases, just being accused of “racism” can get you fired. Yet, teachers in America know the races differ in school achievement; policemen know the races differ in crime rates; social workers know the races differ in rates of welfare dependency or getting infected with AIDS. And sports fans know that Blacks excel at boxing, basketball, and running. They all wonder why. Some blame poverty, White racism, and the legacy of slavery. Although many doubt that “White racism” really tells the whole story, few dare share their doubts. When it comes to race, do you really dare to say what you think? Racial groups differ much more widely than many people realize. Yet vocal groups in academia and the media simply forbid letting the public in on an open discussion (Rushton, Philippe, 2000:6)

Även om mycket redan sagts om saken är ras ett begrepp som är aktuellt än idag och som även den här uppsatsen kommer handla om. När jag inledde mina efterforskningar med att läsa nutida forskning om ras möttes jag ofta av liknande åsikter som framgår i citatet ovan. Detta fick mig att ifrågasätta min egen syn på ras som överspelad och irrelevant för dagens forskning och jag började fundera på om min förståelse av ras inom vetenskapen färgats av ett missvisande perspektiv som ett resultat av dess mörka historia. För att försöka bringa klarhet i detta gick jag bakåt i tiden för att på så sätt se hur ras använts inom vetenskapen genom årens lopp. Denna uppsats är i stora drag resultatet av mina historiska efterforskningar. Jag valt att börja denna uppsats vid artonhundratalets slutskede, för att sedan genom ett urval av texter se hur användningen av ras förändrats fram tills idag. Jag kommer inte gå så noga in på diskussionen om biologiska rasers existens utan snarare försöka hålla mig till kulturella, moraliska och politiska aspekter av nittonhundratalets rasforskning, för att på så sätt försöka ta reda på om vetenskapliga texter om ras idag skiljer sig avsevärt från de runt förra sekelskiftet.

Min huvudsakliga frågeställning är:

Hur har synen på ras inom vetenskapen sett ut och förändrats det senaste seklet, med avseende på moraliska, politiska och kulturella aspekter?

Syftet med uppsatsen är inte att ge en fullständig beskrivning av hur rasbegreppet uppfattats och använts av olika forskare, utan snarare att utifrån ett urval av texter försöka förstå hur diskussionerna kring ras sett ut det senaste seklet och var dagens forskning står i relation till dessa. Inom vilka fält och användningsområden har ras varit aktuellt? Hur har forskning på ras mottagits av allmänheten och andra forskare? Jag kommer försöka undvika diskussioner som berör genetik och biologiska argumenten för och emot rasernas existens och istället rikta in mig på moraliska, kulturella och politiska aspekter av nittonhundratalets syn på ras inom

vetenskapen och hoppas därmed kunna avgränsa mitt material någorlunda. Jag kommer dessutom endast utgå från författare från England, USA och Sverige. Min förhoppning är att ur ett historiskt perspektiv försöka bringa klarhet i dagens forskning på ras för att på så sätt kunna placera diskussionen i ett större sammanhang.

1.1 Metod, Avgränsningar och Disposition

Den här kandidatuppsatsen är en litteraturstudie över den vetenskapliga synen på ras det senaste århundradet. Målet med denna uppsats är inte, som jag nämnt tidigare, att ge en fullständig historisk beskrivning av rasbegreppet utan snarare att genom utvalda texter försöka få en inblick i hur diskussioner om ras sett ut och vilka uppfattningar de bygger på. Det finns gott om litteratur som både förespråkar och kritiserar forskning på ras och det verkar än idag vara ett konfliktfyllt ämne. Dock är det omöjligt att inom ramarna för denna uppsats kunna inkludera ens i närheten av allt som skrivits om ras det senaste seklet. Istället försöker jag genom ett urval av texter som jag anser representativa för olika tidsperioder påvisa hur de vetenskapliga diskussionerna om ras sett ut och förändrats med utgångspunkt från artonhundratalets slut och hundra år framåt i tiden. Jag utgår huvudsakligen från texter där ras är ett centralt tema, både texter där ras behandlas som biologiska kategorier och som en social konstruktion. Även om jag först och främst behandlar texterna som diskursiva uttryck för ett vetenskapligt perspektiv på ras, kommer jag även försöka placera respektive text i en kulturell och historisk kontext för att på så sätt förtydliga relevanta likheter och skillnader.

Jag kommer använda flera centrala begrepp som rör ras och rasforskning men eftersom syftet med uppsatsen är att beskriva synen på många av dessa begrepp, undviker jag någon längre diskussion om begreppsdefinitioner. Därmed kommer många ord jag använder genom uppsatsen skifta innebörd beroende av tidsperiod och författare. Mitt mål är att förklara viktiga begrepp för läsaren under uppsatsen gång, för att på så sätt förtydliga viktiga uppfattningar som är centrala för förståelsen av texterna jag behandlar.

Kapitel två tar upp teorier som var centrala runt förra sekelskiftet, bland annat Herbert Spencer och socialdarwinismen, Galton och Eugeniken samt en kort sammanfattning av rasbiologin i Sverige. Kapitel tre fokuserar på hur diskussionen såg ut efter kritiken från Franz Boas och introduktionen av kulturrelativism och antirasism, här behandlas texter av Ashley Montagu och Claude Lévi-Strauss. I kapitel fyra diskuterar jag den nutida forskningen på ras

och IQ och tar upp texter av Phillippe Rushton, Charles Murray och Richard Herrnstein samt ställer dessa i relation till den historiska bakgrunden.

2. Arvet efter Darwin: Social Evolution och Eugenik

Charles Darwins evolutionsteorier har i högsta grad påverkat hur vetenskapen sett ut under 1900-talet. Dock är även två andra uppfattningar om människorasens utveckling centrala för att förstå tankarna bakom rasforskningen. Dels hade *degenerationstanken* i Europa funnits sedan renässansen och byggde på den bibliska berättelsen om Babels torn, där kulturella och språkliga skillnader förklaras som Guds straff mot mänskligheten, som genom att förstöra Babels Torn splittrade den enade mänskliga civilisationen och gav dem olika språk, där vissa degenererade och blev vildar. Parallellt med degeneration existerade även *progressivismen*, som snarare såg samhällsutvecklingen i positiva termer, en utveckling som alltid går från ett primitivt stadium till ett mer komplext. Progressivismen var utbredd i Europa i slutet av 1700-talet och européerna såg det viktorska samhället som mest utvecklat (McGee, Ron J. och Warms, Richard L. 2008:6).

Både dessa tankar var centrala under de samhälleliga och politiska förändringar som präglade 1800-talet, Darwins evolutionsteori fick därför ett stort symboliskt värde då den påvisade hur dessa tankar kunde existera samtidigt, både utveckling och förfall var en del av den naturliga processen. Darwins *Origin of species* och *The Descent of Man* skulle komma att påverka den vetenskapliga synen på människans utveckling under hela 1900-talet och i högsta grad författarna jag nämner i den här uppsatsen. Darwins teorier om naturlig variation bygger på tre huvudsakliga principer: (1) alla organismer reproducerar, (2) alla organismer inom samma art skiljer sig från av varandra, (3) alla organismer kämpar om överlevnad (Degler, Carl N. 1991:6). Även om Darwin i *The Descent of man* (1871) talade om naturligt urval, kapitalackumulation och sociala hierarkier var han inte Socialdarwinist i samma mening som Herbert Spencer, mannen som övertalade Darwin att överhuvudtaget använda sig av uttrycket *Survival of the Fittest*.

2.1 Socialspencerismen

Under the natural course of things each citizen tends towards his fittest function. Those who are competent to the kind of work they undertake, succeed, and, in the average of cases, are advanced in proportion to their efficiency; while the incompetent, society soon finds out, ceases to employ, forces to try something easier, and eventually turns to use. But it is quite otherwise in State-organizations. Here, as everyone knows, birth, age, backstairs intrigue, and sycophancy, determine the selections rather than merit. [...] Not only, therefore, is legislative machinery complex, but it is made of inferior materials (Spencer 1892:138-139).

Den engelska filosofen Herbert Spencer var mer intresserad av att applicera evolutionsteorin på samhället än vad Darwin var, och hans texter fick stort inflytande i slutet av 1800-talet. Socialdarwinismen är ett samlingsnamn för de åsikter som vill applicera teorin om Survival of the fittest och individers konkurrens på samhället. I USA, och av Spencer, användes socialdarwinismen som ett argument för laissez-faire politik (McGee och Warms 2008:9). Spencer var en övertygad kritiker av statlig imperialism, militarism och utjämningspolitik och menade att fri konkurrens bör råda mellan medlemmar i ett samhälle så att de mest lämpade för sin arbetsuppgift även är de som klarade sig bäst (1892:40). Omfattande statliga åtgärder för att bekämpa fattigdom skulle förhindra de naturliga processer som straffade de lata och hyllade de som arbetade hårt, och i slutändan leda till ett försvagat samhälle: "It is a delusion. The defective natures of citizens will show themselves in the bad acting of whatever social structure they are arranged into. There is no political alchemy by which you can get golden conduct out of leaden instincts" (Spencer 1892:53).

Spencer försökte påvisa likheterna mellan den evolutionära utvecklingen som sker i naturen och hos individen med den som skedde i samhället, en utveckling som han menade var progressiv. Han sållade sig till den stora skara av forskare som använde sig av Jean-Baptiste Lamarcks utvecklingsteorier, framförallt hans teori om "acquired character". Lamarck gav miljön en större roll i formandet av biologiska organismer och menade att egenskaper förvärvade hos föräldrarna kunde gå i arv till avkomman, en teori som Darwin motsatte sig då han inte ansåg att organismens vilja kunde påverka evolutionär förändring (Degler 1991:20). Enligt Lamarck gick utveckling hela tiden mot perfektion, funktionella organ utvecklades och gick i arv, disfunktionella organ försvann.

Eftersom Spencer såg samhällsutvecklingen i termer av konkurrens, både mellan individer och raser, var han osäker på de lägre rasernas (svarta, indianer, polynesier) möjlighet till överlevnad då han ansåg att de saknade förmåga att konkurrera med varandra och inte minst med andra raser. Trots det erkände han fortfarande individuella variationer bland de lägre

raserna, dock var han med utgångspunkt från Lamarcks ärftlighetsprincip, skeptisk till om de lägre raserna någonsin skulle kunna nå samma civiliserade status som européerna som genom århundraden av intellektuell verksamhet nått ett civiliserat stadium (Spencer, Herbert 1876). Socialdarwinistiska åsikter var vanliga under 1870-talet, men till slut överlappades de av den framväxande eugeniken, då både rörelser ville skydda samhället och den vita rasen från oönskade element.

2.2 Francis Galton och degenerationsfaran

It seems to me most essential to the well-being of future generations, that the average standard of ability of the present time should be raised. Civilization is a new condition imposed upon man by the course of events, [...] The number of the races of mankind that have been entirely destroyed under the pressure of the requirements of an incoming civilization, reads us a terrible lesson [...] And we too, the foremost labourers in creating this civilization, are beginning to show ourselves incapable of keeping pace with our own work. The needs of centralization, communication, and culture, call for more brains and mental stamina than the average of our race possess (Galton 1869:344-345).

Eugeniken växte fram under en tidsperiod där industrialiseringen och urbaniseringen skapat storstäder med allvarliga humanitära och sanitära problem. Socialdarwinistiska tankar om individens frihet från staten började alltmer överges och krav på statligt ingripande ökade. Eugenikerna var därmed reformister som försökte med hjälp av vetenskaplig forskning hantera samhällets sociala problem genom selektiv fortplantning (Jackson och Weidman 2004:109). Samtidigt var den elitistisk då den syftade till att höja kvalitén på majoriteten av befolkningen till den högst utvecklade minoritetens nivå. Lamarck gav, till skillnad från Darwin, miljön en större roll i formandet av organismer vilket blev tydligt då Lamarckismen försvagades parallellt med att eugeniken och den vetenskapliga rasismen ökade i början av 1900-talet. I och med att Lamarcks teorier övergavs, fick uppfattningar om rasskillnadernas stabilitet en vetenskaplig grund och därmed övergavs tron på att ett visst beteende kunde fostras fram och rasskillnader började av alltfler uppfattas som fasta (Degler 1991:24). Jackson och Weidman menar att två huvudsakliga, men åtskiljda, tankar sammanfogades i eugeniken: 1) nya teorier om ärftlighet som förklarade hur egenskaper var relativt fasta genom generationer, här var framförallt August Weismans och Gregor Mendels bidrag centrala, 2) idéer om den europeiska/nordiska rasens överlägsenhet (2004:97).

Francis Galton, kusin till Darwin, myntade begreppet eugenik och var en av flera forskare som propagerade för att införa befolkningshygien i det brittiska samhället. Galton var tidigt intresserad av ärftlighet och ville bygga socialpolitik efter eugenikens principer. Dock hade han få anhängare i början av sin karriär och det var först när Lamarcks ärftlighetsprincip

övergavs som tanken på att avla fram en bättre ras sågs som det enda alternativet. Eftersom ärftlighetsläran redan var allmänt accepterad lockade eugeniken många forskare och politiker. Galton menade att genialitet var något ärftligt och att samhället aktivt borde motverka att lägre intelligens spreds på bekostnad av att genier motverkades. I *Hereditary Genius* försöker Galton påvisa att framstående män i samhället i regel är överlägsna den generella befolkningen när det kommer till mentala förmågor: "I feel convinced that no man can achieve a very high reputation without being gifted with very high abilities; and I trust I have shown reason to believe, that few who possess these very high abilities can fail in achieving eminence" (1869:49).

Han utgår från en linjär evolution som var vanlig i slutet av 1800-talet och som såg det västerländska samhället som mest utvecklat. Européerna hittade bevis för denna syn överallt i samhället, och även Galton får det bekräftat för sig under sina vistelser i Afrika: "The mistakes the negroes made in their own matters, were so childish, stupid, and simpleton-like, as frequently to make me ashamed of my own species" (1869:339). Framförallt var det degenerationsfaran som Galton oroade sig över eftersom det civiliserade stadiet redan inletts och skulle med tiden spridas globalt, något som redan tagit död på indianstammar i Amerika och befolkningen i Australien och som nu även hotade den Brittiska rasens överlevnad. Han såg till exempel nedgången av den Grekiska civilisationen som ett resultat av att de atenska kvinnorna inte fick tillräckligt många renrasiga barn.

Så snarare än att hylla den vita rasens framgångar visar Galtons texter på den sociala oro som fanns i många länder under industrialiseringen och som ledde många in på eugeniska tankesår som ett sätt att rädda den egna rasen från undergång. Eugeniken spreds till flera länder och stöddes av de flesta politiska läger. Rashygienister fokuserade på två metoder: (1) positiv eugenik, som innebar att försöka få personer med goda arvsanlag att föröka sig mer, (2) negativ eugenik, som gick ut på att få människor med dålig arvsmassa att inte föröka sig. I slutändan visade sig den positiva eugeniken svår att applicera och det blev därför den negativa eugeniken som huvudsakligen praktiserades, framförallt i form av immigrationslagar, äktenskapsförbud, segregation och sterilisering. Dock bör tilläggas att steriliseringspolitiken i England aldrig genomfördes utan stannade vid att endast diskuteras.

2.3 Madison Grant och den Nordiska Rasen

The Nordics are, all over the world, a race of soldiers, sailors, adventurers and explorers, but above all, of rulers, organizers and aristocrats in sharp contrast to the essentially peasant and democratic character of the Alpines. The Nordic race is domineering, individualistic, self-reliant and jealous of their personal freedom both in political and religious systems and as a result they are usually Protestants (Grant, Madison 1916:228).

Madisons Grant representerar den andra populära tanketraditionen som förenades med ärfthighetsläran under eugeniken – den nordiska rasens överlägsenhet. Han såg, liksom många samtida kända personer, den nordiska rasen i USA som hotad av de immigranter som kom in i landet eftersom de var moraliskt och mentalt underlägsna ättlingar till den nordiska rasen som redan levde där. Även om Madison Grant var advokat och snarare beskrivs som en amatörforskare blev hans bok *The Passing of the Great Race* populär och fick många läsare.. Grant menade att de nyanlända immigranterna, främst judar, slovakar, italienare, och syrianer, var välanpassade till de stora, smutsiga och överbefolkade städerna och därför förökade sig i högre grad än den nordiska rasen som några sekel tidigare anlät till USA.

[...] and the immigrant laborers are now breeding out their masters and killing by filth and by crowding as effectively as by the sword. Thus the American sold his birthright in a continent to solve a labor problem. Instead of retaining political control and making citizenship an honorable and valued privilege, he intrusted the government of his country and the maintenance of his ideals to races who have never yet succeeded in governing themselves, much less anyone else (Grant 1916:12).

Därför ansåg han att det var viktigt att behålla den nordiska rasens renhet och förespråkade tvångssterilisering som det effektivaste sättet att förhindra dåliga geners spridning: “This is a practical, merciful and inevitable solution of the whole problem and can be applied to an ever widening circle of social discards, beginning always with the criminal, the diseased and the insane and extending gradually to types which may be called weaklings rather than defectives and perhaps ultimately to worthless race types” (1916:48-49). De som försökte hindra denna oundvikliga utgång med argumentet att människligt liv är heligt gjorde ett misstag eftersom: “The laws of nature require the obliteration of the unfit and human life is valuable only when it is of use to the community or race” (Ibid).

Enligt Grant kunde samhället förbättras successivt genom att systematiskt förhindra att de minst önskvärda 10 procenten av befolkningen fick föröka sig för att på så sätt undvika att samhällsutvecklingen hölls tillbaka av ”moral perverts, mental defectives and hereditary cripples” (1916:49). Även om Grant medgav att genier behövde fördelaktig miljö för att kunna blomstra, kom genier huvudsakligen från den vita rasen. Så visserligen kunde förbättrade förutsättningar i utbildning vara fördelaktigt för en individ från en lägre ras, dock

var förlusterna detta innebar för den högre rasen (den nordiska) av större vikt (Grant 1916:98).

En av anledningarna till att Grant såg rasblandning som ett problem är det faktum att han trodde att de sämsta generna skulle dominera, alltså, en blandning mellan en svart och en vit person skulle ge en svart avkomma, på samma sätt som en blandning mellan en vit och en jude skulle resultera i en judisk avkomma (1916:18) Även om USA:s historia präglas av olika minoriteter både från Europa och inte minst den Amerikanska ursprungsbefolkningen, har de svarta alltid haft ett unikt stigma där svarthet setts som något en person har eller inte har, baserat på the one drop rule. Jefferson M. Fish skriver att många amerikaner gör en etnocentrisk förväxling och ser de *kulturella* kategoriseringar som görs mellan raser i samhället som *biologiska* (2002). Han utgår från begreppet ”folklig taxonomi”, som definierar hur olika kulturer kategoriserar världen omkring sig, och menar att den amerikanska folktaxonomi historiskt sett klassificerat ras efter ”blod” – även kallat ”hypodescent”.

Fish skriver att ”hypodescent” bygger på två antaganden: (1) de föreställda raskategorierna kan placeras i en hierarki, (2) en avkomma till ett föräldrapar från olika raser kategoriseras alltid efter den förälder vars rastillhörighet står lägst i hierarkin. I en amerikansk kontext innebär detta att en avkomma till en svart och en vit förälder alltid kommer definieras som svart: ”In American folk terms, the use of blood as the key to classifying people according to hypodescent is known as the one drop rule: Someone with one drop of black blood is black” (Fish 2002:118). Indelning av raser efter blod har inte med individens hudfärg att göra eftersom man först och främst definierar ras efter föräldrarnas rastillhörighet.

David A. Hollinger menar att one drop rule säger något om svartas ställning i USA i förhållande till andra minoriteter (2003). Till exempel har den amerikanska ursprungsbefolkningen accepterats på ett helt annat sätt av den vita befolkningen, vilket fått konsekvensen att människor idag frivilligt definierar sig som någon med indianblod och att ursprungsbefolkningen därför ökat i storlek trots lågt födsloantal. Under one drop rule kan en person hävda att den har en åttondels indianblod och fortfarande bli sedd som sju åttondelar av något annat, medan en person som hävdar att den är en åttondels svart endast blir definierad utefter den åttondelen (2003:1368). Hollinger skriver att det amerikanska fallet är unikt när det kommer till den här formen av hypodescent och att den har sitt ursprung i det amerikanska slavsamhället. Slavägare eller andra vita män som gjorde svarta slavar med barn

kunde genom denna regel inkludera de nyfödda barnen som slavar och därmed utöka sin arbetskraft samtidigt som de upprätthöll bilden av ett troget äktenskap (2003:1369).

Hollinger menar att svartas ekonomiska status i dagens amerikanska samhället till stor del orsakats av slavsystemet och segregationslagarna, men vill även framhäva lagarna som förbjöd äktenskap mellan vita och svarta som en orsak. Dessa lagar underlättade för vita män att säkra sin egendom genom att: först stämpla alla slavar och ättlingar till slavar som svarta, för att sedan förbjuda äktenskap mellan svarta och vita. På så sätt var alla barn till rasblandade föräldrar bastarder och hade därför inte rätt till att arva någonting (2003:1379). Diskussionen om hypodescent visar att svarta har en speciell ställning i USA som på många sätt präglar den vetenskapliga traditionen.

Vad som även blir tydligt i Grants text är ambivalensen i förhållandet till immigranter. Samtidigt som den nordiska rasens bedrifter består i deras förmåga att ta sig till avlägsna platser och erövra, är han skeptisk gentemot immigrationen av andra européer. Kanske detta är anledningen till att han håller så hårt på just den *nordiska* rasens överlägsenhet och inte den vita, på så sätt kan han fortfarande att skilja de nya invandrarna från de tidiga och därmed hylla det amerikanska samhället som uppbyggt av äventyrslystna immigranter samtidigt som han framställer den samtida invandringen som ett problem. Hursomhelst skulle den vita rasens överlägsenhet få ytterligare vetenskaplig legitimitet genom introduktionen av intelligenstesterna.

2.4 Intelligenstester och Massinvandring

The steps that should be taken to preserve or increase our present intellectual capacity must of course be dictated by science and not by political expediency. Immigration should not only be restrictive but highly selective. And the revision of the immigration and naturalization laws will only afford a slight relief from our present difficulty. The really important steps are those looking toward the prevention of the continued propagation of defective strains in the present population (1923:210).

Intelligenstesterna användes först och främst i eugeniskt syfte för att påvisa problem inom den vita rasen, dels genom att peka på immigrationen av underlägsna vita raser från Europa, dels genom påvisa att ”oönskat beteende” är ett resultat av ärftlig intelligens. Det första intelligenstestet togs fram av fransmannen Alfred Binet 1904 för att hjälpa barn med svårigheter i skolan. Henry H. Goddard tog intelligenstesterna till USA och ville istället använda det för att sålla ut svagbegåvade i samhället. I boken *Feeble-mindedness* skriver han att sociala problem som kriminalitet, alkoholism, prostitution, arbetslöshet och skolkning är

ett resultat av ärftlig svagbegåvning (eng. feeble-mindedness) och därmed något som inte kan påverkas av förbättrad miljö (1914:568). Han föreslår eugeniska metoder såsom äktenskapsförbud, sterilisering och institutionalisering av svagbegåvade för att lösa problemet.

Vid första världskrigets utbrott växte intelligenstesternas popularitet i USA i samband med de så kallade armétesterna som gjordes på den amerikanska armén för att kontrollera kompetens. Testerna visade som väntat att svarta hade lägre intelligens än vita, vad som dock fångade många intresse var resultaten som visade att den nordiska rasen hade högre intelligens än andra raser från östra och södra Europa och som därmed bekräftade Grants påståenden i *The Passing of the Great Race*. Psykologen Carl C. Brigham var med och tog fram armétesterna och sammanfattade dessa i *Study of American Intelligence*, där han mer eller mindre helt bekräftar Grants slutsatser från 1916 om de nyanlända invandrarnas underlägsenhet och låga intelligens.

Dessutom var immigrationen från Europa framförallt ett problem för den amerikanska befolkningen eftersom ”we are incorporating the negro into our racial stock, while all of Europe is comparatively free from this taint” (Brigham 1923:209). Brigham menade att den amerikanska intelligensen var på nedgång eftersom rasblandning ökat till följd av massinvandring och svartas emancipation. Detta var något som borde åtgärdas, främst genom restriktivare immigrationslagar. Brigham och Grant fick som de ville i och med införandet av immigrationslagarna 1924 som reglerade invandring från östra och södra Europa men uppmuntrade invandring från norden (Jackson och Weidman 2004:117).

Under eugenikens och intelligenstesterna tid hade rasdiskussionen i USA framförallt handlat om oönskade element inom den egna rasen men nu när hotet från Europa var under kontroll, skiftades fokus istället till den våg av svarta sydstatarna som tog sig till nordstaterna för att undkomma fattigdom och rassegregering under Jim Crow-lagarna. Detta blev tydligt i Grants sista bok *Conquest of a continent*: “Among the various outland elements now in the United States which threaten in different degrees our national unity, the most important is the Negro” (1933:81). Nu var det rasblandning mellan den vita och den svarta rasen som Grant diskuterade farorna med, och inte immigrationen från Europa:

But evidence does exist to show that the intelligence and ability of a colored person are in pretty direct proportion to the amount of white blood he has, and that most of the positions of leadership, influence,

and prominence in the Negro race are held not by real Negroes but by Mulattoes, many of whom have very little Negro blood (1933:283-284).

Framförallt låg problemet i att behålla rasernas renhet när barn till rasblandade föräldrar kunde passera som vita, trots att "[h]is intellectual and emotional traits may insidiously go back to his black ancestry and may be brought into the White race in this way (Grant 1933:285). Grant ser rasblandningen mellan svarta och vita som ett akut problem och föreslår både deportering av svarta "tillbaka" till Afrika och rassegregation som möjliga lösningar, viktigast av allt var förbud av äktenskap mellan svarta och vita (1933:286-288). Steriliseringslagarna i USA blev inte inriktade på ras som Grant hade önskat, utan användes mest på kriminella och institutionaliserade. Dessutom motverkades steriliseringslagarna av olika grupper samt att administrationen var oorganiserad vilket gjorde den amerikanska steriliseringspraktiken till ett kaotiskt projekt (Jackson och Weidman 2004:119). Innan jag fortsätter med att beskriva hur rasbegreppet förändrades vis 1930-talets början, ska jag i nästa kapitel göra en avstickare till eugeniken i Sverige och det Rasbiologiska Institutet i Uppsala.

2.5 Herman Lundborg och den Svenska Rasbiologin

The inferior, on the other hand, the inherently degenerate, should by confinement, sterilization, and other means be prevented from reproducing. Naturally, there are practical difficulties obstructing the realization of this ideal, but these must not be permitted to daunt us, for the future of the civilized nations depends on our measures. We must at any price keep the quality of the race at a high level. History teaches us that many highly civilized nations of earlier times, such as the Persians, Greeks, and Romans, degenerated and perished. Their places were taken by other, inferior peoples (Lundborg 1931:400)

Sverige genomgick en liknande samhällelig förändring som andra länder i västvärlden i början av 1900-talet: industrialiseringen och första världskriget ökade sociala problem i städerna och skapade en allmän oro för degenerering, lösningen på dessa problem ansågs ligga i hygien – både personlig och rasmässig (Broberg, Gunnar och Tydén, Mattias 1996:79). Uppfattningar om den nordiska rasens överlägsenhet var heller inte främmande bland svenska forskare och till en början var de antropologiska bidragen i rasforskningen av vikt, men överskuggades så småningom av framstegen inom genetik (Broberg och Tydén 1996:82). Eugeniken, eller rasbiologin, i Sverige kretsade i hög grad kring professorn Herman Lundborg och det rasbiologiska institutet i Uppsala som grundades 1921.

Lundborg var en entusiastisk förespråkare av eugenik och ärftlighet och var på många sätt den som såg till att rasbiologin blev så pass intressant för svenska politiker att när införandet av det rasbiologiska institutet i Uppsala röstades igenom, stöddes det av samtliga partier i riksdagen samt många framstående forskare. Broberg och Tydén menar att mycket i det

politiska klimatet efter första världskriget öppnade upp för eugenikens intåg: socialdemokraterna hade blivit mer nationalistiska, svenska värderingar sågs som överlägsna, förtroendet för vetenskapen var stort samtidigt som genetik och rasbiologi sågs som nya ämnen värda att pröva. Dessutom var det fördelaktigt att rasbiologi ansågs vara effektivt rent ekonomiskt för samhället (1996:87).

Herman Lundborg, liksom sina föregångare inom rashygieniskt tänkande, var skeptisk till tanken om att alla människor föds lika och var övertygad om att rasbiologin var vital för att bevara rasens goda egenskaper (1931:398). Enligt Lundborg hade Mendels forskning bevisat att mentala, liksom fysiska, förmågor i hög grad styrs av ärftlighet. Lundborg ser många hot mot rasens hygien, förutom "mammonsdyrkan, njutningslystnad, förvildning, vanart och brott" är han även skeptisk mot ideella försök att förbättra samhället som gjorts av sociala, politiska och religiösa rörelser och som byggt på en felaktig tro på Lamarcks *acquired character* och betydelsen av miljöfaktorerens inverkan (Lundborg, Herman 1921:275). Även om han medgav att förändringar i miljöförutsättningar kan hjälpa enskilda individer, var rashygien nödvändigt för att höja nivån på rasen och därmed samhället: "En aldrig så god miljö förmår ej i sitt inre höja ett dåligt eller rasodugligt folk, t. ex. zigenare eller negrer, lika litet går det för sig att på denna väg förbättra de djupast sjunka bottenlagren inom kultursamhällena, t. ex. vaneförbrytare, vagabonder, imbecila" (Lundborg 1921:276).

Rashygien i Sverige var trots detta inte inriktad på konflikten mellan *olika* raser utan mer på att radera oönskade element inom den *egna* rasen. Sverige var fortfarande ett relativt homogent land med större problem till följd av emmigration än immigration. Dock fanns det fortfarande en viss oro över andra rasers närvaro i landet, framförallt var det de så kallade resande eller "tattarna" som beskrevs som en mentalt underlägsen ras, dömd till ett avvikande liv av kriminalitet och dagdriveri. Lundborg konstaterar att en av rashygienens grundläggande principer är att de som är fysiskt, moraliskt och intellektuellt överlägsna individer (medelklassen) även bör vara de som till störst del står för rasens reproduktion, "Det måste stå tydligt för envar, att ett folkmaterial av god rasbeskaffenhet är ett lands största rikedom" (1921:280). Han oroar sig liksom Grant för att den *egna* rasen ska gå samma öde till mötes som andra överlägsna raser gjort genom historien – degeneration och slutligen utrotning.

Enligt Lundborg var naturens lagar till för att följas och det var eugenikens uppgift att med hjälp av genetisk och sociologisk forskning forma samhället så att det gynnade rasens överlevnad. Friska föräldrar som endast skaffade ett eller två barn ansåg han "begå brott mot

naturen och mot sin egen ras” (1921:283). Enligt Lundborg var den ökande individualismen i samhället orsaken till att föräldrar med bra arvsanlag inte fick tillräckligt många barn (Ibid). Lösningen på problemet ansåg han låg i ärftlighetsforskning och rasbiologi och tyckte det var ”hedrande för vårt land att ha gått i spetsen” genom att vara den första nationen i världen att upprätta ett Rasbiologiskt forskningsinstitut med offentliga medel (Lundborg 1921:285).

Institutet hade många ekonomiska och administrativa problem redan från start, men i början av 1930-talet var institutets framtid mer osäker då valet av Lundborgs ersättare drog ut på tiden. Valet av institutets nya föreståndare visar hur synen på ras förändrades under 30-talet och rashygien blev allt svårare att försvara. Valet var i högsta grad politiskt och när den vänsterorienterade genetikern Gunnar Dahlberg 1936 valdes till ersättare, berodde detta delvis på hans nära kontakter med socialdemokraten Gunnar Myrdal (Broberg 2002:70). Lundborg tillhörde den gamla skolan, som trodde på den nordiska rasens överlägsenhet, industrialiseringens skadliga effekter och han var dessutom en övertygad antisemit med många kontakter i Tyskland. Dahlberg å andra sidan tillhörde den nya eran, de som ansåg att rasbiologins främsta uppgift låg i att studera ärftliga fysiska och psykiska sjukdomar snarare än att syssla med typologisk rasindelning, som dessutom lutade åt socialism och var en kritiker av den svenska nazismen (Broberg, Gunnar 2002:66). Under den nya chefen blev institutet mer statistiskt inriktat och fysisk antropologi ersattes med genetik och sociologi, de studier av samer som Lundborg lagt stor energi på för att studera effekterna av rasblandning, övergavs helt under 30-talet (Broberg och Tydén 1996:94).

I takt med politiska förändringar i samhället och framväxten av folkhemstanken förändrades Rasbiologiska Institutet under Dahlbergs styre och rasbiologin ersattes av medicinsk befolkningsstatistik. Till en början användes steriliseringslagarna som kom på 30-talet till att sterilisera mentalt underlägsna individer av eugeniska anledningar. Dock växte kritiken mot rashygien och när kritiken mot rasbiologin under 30-talet blev alltför stark, hölls tron på steriliseringar kvar genom att fokus skiftades bort från rashygien för hela rasen, till de enskilda individerna och familjerna. Det var med hänsyn till det ofödda barnet, inte rasens överlevnad, man nu skulle hindra olämpliga föräldrar skaffa barn genom sterilisering (Bengtsson, Bengt Olle 1999:86).

Enligt Bengt Olle Bengtsson är det inte de åsikter eller ideologier som förutsätter konflikt (rasism, nazism, kommunism) som nödvändigtvis är de farligaste, utan snarare är det åsikter som det råder allmän konsensus om och som därmed sällan kritiserats som vi bör vara

vaksamma gentemot (1999:82). ”Barnets bästa”, och inte rashygien, legitimerade i hög grad steriliseringarna i Sverige efter andra världskriget och lever kvar än idag som ett motiv som alltid står överst på agendan och som sällan ifrågasätts. Därmed menar Bengtson att det framförallt är politiska beslut och vetenskapliga framsteg som riktar sig till att hjälpa barn som vi bör vara extra vaksamma mot (1999:88). Jag återkommer till detta resonemang i slutet av uppsatsen.

Rasbiologiska institutets förändringar under 1930-talet i Sverige speglar förändringar som skedde i andra delar Europa och i USA under denna period. Inriktningen på ras inom vetenskapen hade i början av 1930-talet minskat avsevärt, Jackson och Weidman anger flera orsaker till denna nedgång: förutom att depressionen visat att fattigdom var något som kunde drabba vem som helst, ledde framväxten av kulturanthropologi och populationsgenetik till att uppfattningar om rasernas stabilitet började ifrågasättas och större hänsyn togs till hur miljöfaktorer påverkar egenskaper. Dessutom hade demografin inom akademien förändras då alltfler inom den akademiska eliten var personer med vänsterpolitiska åsikter samtidigt som kvinnor och icke-vita fick lättare tillgång till utbildning (Jackson och Weidman 2004:129-130). På många sätt var det sociala och politiska förändringar i samhället som påverkade den nya inriktning rasdiskussionen skulle få, dock är det svårt att tala om den vetenskapliga förkastningen av rasbegreppet utan att nämna Franz Boas.

3. Arvet efter Boas: Antirasism och Kulturrelativism

”The average faculty of the white race is found to the same degree in a large proportion of individuals of all other races, and, although it is probable that some of these races may not produce as large a proportion of great men as our own race, there is no reason to suppose that they are unable to reach the level of civilization represented by the bulk of our own people” (Boas, Franz 1911:123).

Boas var under större delen av sin karriär en bestämd kritiker av den vetenskapliga användningen av raskategorier. Han försökte göra kultur till en egen analyskategori, fri från biologi, genom att separera ras från språk och kultur, något som gick emot den erkända vetenskapliga uppfattningen. Boas var tidigt i sin karriär övertygad om att miljön, och inte naturen, var det som primärt påverkade mänskligt beteende. Genom att mäta huvuden och kroppsstorlek på barn till immigranter som växte upp i USA kunde han påvisa hur miljöfaktorer i hög grad förändrade fysiskt utseende som tidigare setts som fast och därmed ifrågasatte han den typologiska och hierarkiska rasindelningen (Jackson och Weidman

2004:133). Dock var han fortfarande ett barn av sin tid och byggde sin forskning på redan etablerade teorier om ras vilket gjorde att han talade om mänskliga samhällen i termer av primitiva och civiliserade, samtidigt som han förespråkade ett kulturrelativistiskt perspektiv.

Men även om Boas inte uteslöt tanken på biologiska raser var hans främsta intresse att slå håll på de argument som förutsatte rasers stabilitet och vissa rasers medfödda undergivenhet. Enligt honom var de vetenskapliga bevisen för en koppling mellan ras och mental kapacitet inte tillräckligt starka, framförallt med tanke på de stora individuella variationer som gick att finna inom den svarta rasen: ”There is nothing to prove that licentiousness, shiftless laziness, lack of initiative, are fundamental characteristics of the race. Everything points out that these qualities are the result of social conditions rather than hereditary traits” (Boas 1911:271). I *The Mind of the Primitive Man* från 1911 påbörjar Boas det antirasistiska och kulturrelativistiska perspektiv som han kom att aktivt förespråka under resten av sin karriär.

I boken kritiserar han bland annat den linjära evolutionsteorin genom att peka på etnografisk data som påvisar att alla avancerade kulturer inte nödvändigtvis passerat genom samma lägre stadier. Han motsätter sig synen på att alla mänskliga samhällen genomgår samma progressiva utveckling och menar istället att alla samhällen bär på komplexa och enkla element, och utvecklingen förstås enklast ur ett historiskt perspektiv snarare än ett biologiskt (1911:29). Under denna period pågick även en strid inom antropologin mellan Boas och hans studenter som försökte etablera kulturantropologin, och den traditionella fysiska antropologin som till stor del ansvarat för rasforskningen. Boas och hans studenter bidrog till stor del med att införa kultur som ett legitimt forskningsområde samtidigt som ras blev ett alltmer problematiskt begrepp att föra sig med och även om rasbegreppet aldrig helt försvann från den vetenskapliga forskningen, lade Boas och hans studenter grund för den kulturrelativism och antirasism som lever kvar inom vetenskapen än idag.

Rasforskningen tappade legitimitet i takt med att kritiken mot den ökade men trots det försvann den aldrig helt och hållet, istället försökte man framförallt inom genetiken hitta nya sätt att förstå ras, bland annat i termer av populationer, som inte byggde på hierarkiska eller rasistiska grundantaganden (Jackson och Weidman 2004:167). Samtidigt blev antirasism och kulturperspektivet allt vanligare, framförallt efter andra världskriget, vilket resulterade i att förståelsen av ras under denna period var minst sagt konfliktfylld. Svårigheten för forskare att enas kring en förståelse av ras blev tydligt i framtagandet av UNESCO:s Statement on Race i mitten av 1900-talet.

3.1 Ashley Montagu och UNESCO:s Statement on Race

Projektet gick ut på att få forskare att enas om en vetenskaplig syn på ras och mannen som ansvarade för sammanställningen var antropologen Ashley Montagu, med bakgrund både i fysisk- och kulturanthropologi. Montagu hade inspirerats av kulturelismen och i boken *Man's most Dangerous Myth – the fallacy of race* argumenterade han emot den typologiska rasindelningen och uppfattningen att fysiska och mentala förmågor skiljde sig mellan raser och fastslår att den västerländska uppfattningen om ras är en myt (Montagu 1942:24). Montagu vill istället ersätta rasbegreppet med etnicitet för att därmed betona den mänskliga kulturen framför den mänskliga biologin.

UNESCO:s Statement on Race är ett exempel på hur svårt det var för forskare från olika fält att enas om en gemensam syn på ras under efterkrigstiden. Montagu, som fick uppgiften att författa utlåtandet, lyckades inte med ena alla forskare i det första utkastet. Hans kritik av det biologiska rasbegreppet i kombination med att han ansåg att det var UNESCO:s uppgift att jobba för jämlikhet och utbilda allmänheten, framgick så pass tydligt att många naturvetenskapliga forskare inte kunde ställa sig bakom utkastet. Bland annat betonades att ras som genetisk kategori inte går att koppla samman med mental förmåga, språk, nation och inte minst kultur, rasblandning är inte ett biologiskt problem eftersom alla raser tillhör samma art samt att mänskligheten bygger på ett universellt broderskap och en naturlig tendens till samarbete. Dessutom gick Montagu så pass långt att han beskrev den etablerade definitionen av ras som en social myt (Montagu 1942:364-366).

Många forskare inom genetik och fysisk antropologi höll inte med om att rasbegreppet bör förkastas helt utan var fortfarande öppna för existensen av biologiska raser. För att hantera kritiken av det första utkastet bestämdes det att ett andra Statement on Race skulle tas fram som ett komplement till det första. Denna gång ersattes samhällsvetare med representanter från fysisk antropologi och genetik och utkastet 1951 fick heta Statement on the Nature of Race and Race Differences. Även om det egalitära och antirasistiska budskapet från det första utkastet i mångt och mycket behölls, var man den här gången mer benägen att hålla rasskillnader i mental förmåga öppna för biologiska förklaringar: “It is possible, though not proved, that some types of innate capacity for intellectual and emotional responses are commoner in one human group than in another, but it is certain that, within a single group, innate capacities vary as much as, if not more than, they do between different groups”

(Montagu 1964:369). Det andra utkastet påvisar den tveksamhet som många forskare fortfarande kände gentemot att helt förkasta genetiska rasskillnader. Uppfattningen om ras som en social myt och människans naturliga tendens att samarbeta utelämnades helt i det andra utkastet. Även om man höll fast vid det egalitära budskapet var man inte villig att överge rasfrågan än, utan ville hålla den öppen för nya framtida vetenskapliga bevis. Många forskare var fortfarande inte villiga att släppa forskningen på biologiska raser, dock började allt fler inrikta sig på kultur som primära förklaringsmodell och utifrån det kritisera traditionella uppfattningar om människans natur, en av dem var antropologen Claude Lévi-Strauss.

3.2 Claude Lévi-Strauss och det Primitiva Tänkandet

The original sin of anthropology, however, consists in its confusion of the idea of race, in the purely biological sense (assuming that there is any factual basis for the idea, even in this limited field-which is disputed by modern genetics), with the sociological and psychological productions of human civilizations (Lévi-Strauss 1952:5).

Antropologen Claude Lévi-Strauss var med och tog fram det första Statement on Race. 1952 skrev han även *Race and History* åt UNESCO där han förkastar tanken på mentala rasskillnader och väljer istället att se människans utveckling utifrån ett kulturellt perspektiv. Han försöker förklara den vanliga uppfattningen om den västerländska civilisationens överlägsenhet bland annat genom att påvisa hur den linjära synen på evolutionen skapat en felaktig syn på mänsklig samhällsutveckling i förhållande till tid samt att denna syn baseras på etnocentrism (Lévi-Strauss 1952:9). Han menar att vi bör se samhällsutvecklingen i termer av samarbete och koalitioner snarare än konkurrens och kamp om överlevnad: ”This brings out very clearly the absurdity of claiming that one culture is superior to another. For, if a culture were left to its own resources, it could never hope to be "superior"” (Lévi-Strauss 1952:41). Den enorma mångfald av kulturer som uppstått till följd av geografi och klimat bör inte ses som statiska eller isolerade eftersom människor från olika kulturer alltid haft kontakt med varandra. Civilisationer består snarare av en världsomspännande koalition av kulturer.

Etnocentrismen är inneboende i varje kultur och är orsaken till att vi tenderar att tillskriva vår egen kultur högst värde: “[...] when we are interested in a certain type of progress, we restrict the term "progressive" to those cultures which are in the van in that type of development, and pay little attention to the others. Progress thus never represents anything more than the maximum progress in a given direction, pre-determined by the interests of the observer” (Lévi-Strauss 1952:40). Han riktar kritik mot etnocentrismen i sitt eget samhälle som utgår

från att den västerländska civilisationen i sig är ett tecken överlägsenhet: “Admittedly, some people exhibit an unfortunate tendency to regard only the more recent discoveries as brought about by human effort, intelligence and imagination, while the discoveries humanity made in the “barbarian” period are regarded as due to chance, so that, upon the whole, humanity can claim little credit for them” (Lévi-Strauss 1952:32-33).

I *The Savage Man* (1966) försöker Lévi-Strauss undergräva synen på primitivt tänkande som skiljt från civiliserat. Han gör detta genom att påvisa att alla kulturer utgår från olika kategoriseringssystem när de tolkar världen omkring sig, dock bygger allt mänskligt tänkande på samma logiska strukturer: ”Or rather the reason for the difference lies not in their linguistic nature but in the way in which each culture divides up reality and in the variable limits it assigns to the enterprise of classification, depending on the problems it raises (which can differ for each particular group within the total society)” (Lévi-Strauss 1966:113). Han menar att skillnader mellan det vilda tänkandet och det civiliserade (vetenskapliga) tänkandet bara är ett resultat av skillnader i samhällsorganisation, men att de följer samma universella mönster. Han gör en jämförelse mellan magiskt och vetenskapligt tänkande och motsätter sig synen på magi som ett tidigt stadium i det logiska tänkandets utveckling:

It is therefore better, instead of contrasting magic and science, to compare them as two parallel modes of acquiring knowledge. Their theoretical and practical results differ in value, for it is true that science is more successful than magic from this point of view, although magic foreshadows science in that it is something also successful. Both science and magic however require the same sort of mental operations and they differ not so much in kind as in different types of phenomena to which they are applied (Lévi-Strauss 1966:13).

Lévi-Strauss texter utgår från ett kulturrelativistiskt perspektiv samtidigt som de betonar mänsklighetens universalitet, både genom att tala om kulturernas gemensamma bidrag till den samhällsliga utvecklingen som i *Race and History*, men även genom teorierna om det mänskliga tänkandet i *The Primitive Mind*. Hans texter är dessutom ett exempel på hur kultur blev ett vanligare begrepp i mitten av nittonhundratalet, framförallt inom antropologin där forskningen numera var inriktad på att studera kulturskillnader istället för rasskillnader. Dessutom riktades intresset mot etnocentrism och *rasismens* psykologiska och sociala konsekvenser samtidigt som evolutionsbiologernas betoning på konkurrens började ersättas med egalitära perspektiv om mänskligt samarbete. Dock visar arbetet kring UNESCO:s Statement on Race på de motstridigheter som fortfarande fanns mellan forskare i hur man skulle se på ras. Många var fortfarande ovilliga att helt överge forskning på ras och det försvann aldrig helt från den vetenskapliga agendan även om intresset för ras minskade

avsevärt under denna period. Parallellt med detta präglades denna period av sociala och politiska förändringar, både på ett nationellt och internationellt plan. Européerna levde fortfarande med resultaten av andra världskriget och hade Hitlers Tyskland färskt i minnet och i USA började medborgarrörelsen göra sig hörd och konflikterna mellan svarta och vita flammade upp.

3.3 Arthur Jensen och IQ

Mitt i allt detta uppmärksammades i slutet av 1960-talet ett nytt forskningsområde för rasbegreppets användning, IQ och skolresultat, genom Harvard psykologen Arthur Jensens omdebatterade artikel "How Much Can We Boost IQ and Scholastic Achievement", publicerad i *Harvard Educational Review* 1969. Ras definierades nu som populationer som till följd av geografisk isolering inte bara utvecklade skillnader i utseende utan även mentala förmågor, något som Jensen menade kan mätas i intelligenstagster (1969). Jensen argumenterade för att intelligensskillnader mellan svarta och vita, rika och fattiga var biologisk verklighet och att den generella intelligensnivån i USA och i andra länder var på väg neråt. Därmed återkom degenerationsfaran som motivation för politisk handling i Jensens artikel: det nya alltmer komplexa och teknologiska samhället kräver en begåvad befolkning, därför måste vi erkänna att skillnader i mental förmåga som en biologisk verklighet så att vi kan upphöra med att slösa pengar på statliga projekt som försöker ge fattiga barn bättre utbildning (Jensen 1969). Nu var det dock inte eugeniska metoder som föreslogs utan lösningen låg i politiska förändringar av utbildningssystemet och arbetsmarknaden.

Artikeln fick stor uppmärksamhet eftersom den kom under en konfliktfylld tid med bland annat avskaffandet av segregationslagarna i södern. Argumenten i Jensens artikel hade använts av de som var emot avskaffandet av segregationslagarna för att påvisa farorna med rasblandning i skolorna och artikeln kom att bli modell för hur rasbegreppet skulle användas inom vetenskapen i framtiden. Dock hade den antirasistiska forskningen gjort avtryck i den vetenskapliga diskursen och rasforskningen i Jensens fotspår skulle de kommande åren bli mer isolerad och konspiratorisk: forskare som numera studerade ras såg sig ofta som offer för en akademi dominerad av vänsterorienterade samhällsvetare som försöker censurera seriös forskning om rasskillnader.

4. Ras, IQ och Evolutionspsykologi

4.1 The Bell Curve och meritokrati

Chief among them is the triumph of an American ideal. Americans believe that each person should be able to go as far as talent and hard work will take him, and much of what we have described is the realization of that conviction, for people with high IQs. The breadth of the change was made possible by twentieth-century technology, which expanded the need for people with high IQs by orders of magnitude. But the process itself has been a classic example of people free to respond to opportunity and of an economic system that created opportunities in abundance. Life has been increasingly good for the cognitive elite, as it has displaced the socioeconomic elites of earlier times (Murray och Herrnstein 1994:511)

25 år efter Jensens artikel, publicerades en omfattande bok under samma tema av Harvardpsykologen Richard Herrnstein och statsvetaren Charles Murray, den än idag omtalade *The Bell Curve – Intelligence and Class Structure in American Life* (1994). Författarna bygger många av sina argument på Jensens forskning och menar att låg intelligens är orsaken till fattiga och etniska minoritetens låga sociala och ekonomiska status, inte socioekonomisk bakgrund som vid den här tidpunkten var den allmänna uppfattningen bland akademiker. Boken har fått stor kritik och mycket har varit riktat mot bristen på korrekt vetenskap, bland annat kritiserades de för att på ett felaktigt vis använda sig av genetik och heritabilitet (Jackson och Weidman 2004:222-225).

Murray och Herrnstein utgår från att de rika och mäktiga i USA nått sin position på grund av deras medfödda förmågor och eftersom detta även bekräftas i IQ-tester drar de slutsatsen att IQ-nivå i högsta grad bestämmer social position (1994). De menar att ett samhälle som styrs och belönar de mest intelligenta är den bästa formen för ett teknologiskt samhälle och förespråkar därför meritokrati. Framväxten av det meritokratiska systemet i USA har förändrat demografin och skapat en stratifiering efter intelligens, där de med högt IQ tillhör en kognitiv elit som innehar välbetalda statusyrken, och de med lågt IQ ofta är kriminella, arbetslösa, promiskuösa, dåliga föräldrar och lever på bidrag (Murray och Herrnstein 1994). Författarna menar att den forskning som visar på att socioekonomisk bakgrund orsakar ett visst beteende är felaktig då det snarare är intelligens som avgör en individs framtida ekonomiska och sociala status: “[...] large proportions of the people who exhibit the behaviors and problems that dominate the nation's social policy agenda have limited cognitive ability. Often they are near the definition for mental retardation” (Murray och Herrnstein 1994:386).

De menar att det nya samhälle som vuxit fram i USA efter industrialiseringen har blivit alltmer teknologiskt och därmed är beroende av människor med hög intelligens. Även om de spår en mörk framtid för USA är de fortfarande positiva till det meritokratiska system som vuxit fram och som ersatt aristokratin med den kognitiva eliten. Till skillnad från förr då släktnamn och rikedom var det som gav hög status, belönar det amerikanska samhället idag de mest intelligenta och kompetenta. Deras definition av den kognitiva eliten påminner till stor del om Galtons Hereditary Geniuses eftersom de helt enkelt vill bevisa att högstatusyrken i samhället innehas, och bör fortsätta innehas, av de mest intelligenta och därmed mest kompetenta personerna i landet.

Samtidigt oroar de sig för kvalitén på den generella befolkningen och pekar ut tre sociala problem i USA som hotar hela samhällets framtid: (1) kvinnor med låg intelligens skaffar för många barn, (2) de skaffar dem i tidig ålder, (3) invandrare som kommer till USA har generellt sett lägre intelligens än de som redan bor där: ”Putting it all together, success and failure in the American economy, and all that goes with it, are increasingly a matter of the genes that people inherit” (Murray och Herrnstein 1994:91). De förespråkar bland annat selektiva immigrationslagar och försöker därför liksom Grant påvisa skillnaderna mellan samtida immigranter och de som kommit tidigare utifrån idén om naturligt urval:

[...] the United States had going for it a crackerjack self-selection mechanism for attracting immigrants who were brave, hard-working, imaginative, self-starting-and probably smart. Immigration can still select for those qualities, but it does not have to. Someone who comes here because his cousin offers him a job, a free airplane ticket, and a place to stay is not necessarily self-selected for those qualities. On the contrary, immigrating to America can be for that person a much easier option than staying where he is (Murray och Herrnstein 1994:361).

Förutom att de pekar på immigranternas och fattigas låga intelligens, vill de även påvisa genetiska intelligensskillnader mellan olika raser där asiater och judar har högre intelligens än vita, som i sin tur har högre intelligens än svarta och latinamerikaner. Utifrån detta konstaterar de att inkomstskillnader mellan vita, latinamerikaner och svarta blir mer eller mindre obefintliga om man utgår från intelligensnivå. Hudfärg är inte ett problem för de med hög intelligens, systemet belönar dem ändå, svarta har till och med större chans än vita att få ett välbetalt jobb om man ser det i förhållande till IQ (Murray och Herrnstein 1994:340). Dock verkar de ha ett komplicerat förhållningssätt till just ras, samtidigt som de menar att det finns genetiska rasskillnader väljer de att definiera testpersonerna efter etnicitet snarare än biologisk ras:

We frequently use the word ethnic rather than race, because race is such a difficult concept to employ in the American context [...] The rule we follow here is to classify people according to the way they classify themselves. The studies of "blacks" or "Latinos" or "Asians" who live in America generally denote people who say they are black, Latino, or Asian-no more, no less (Murray och Herrnstein 1994:271)

We may call them "ethnic groups" instead of races if we wish-we too are more comfortable with ethnic, because of the blurred lines-but some ethnic groups nonetheless differ genetically for sure, otherwise they would not have differing skin colors or hair textures or muscle mass. They also differ intellectually on the average (Murray och Herrnstein 1994:297)

Detta ambivalenta förhållande till ras och etnicitet uppfattar jag som ett resultat av att rasbegreppet förlorat legitimitet och att forskare som drar generella slutsatser om rasskillnader kan räkna med att bemötas med kritik. Murray och Herrnstein försöker undkomma problemet genom att helt enkelt ersätta begreppet ras med etnisk grupp, med ändå dra slutsatser om genetiska skillnader. Antropologen Alexander Alland menar att både Murray och Herrnstein är medvetna med problemen med deras användning av genetiska skillnader mellan grupper men att de inkluderar det för att ge stöd åt deras politiska åsikter. Argumenten för meritokratin håller även om genetik helt utelämnades från diskussionen, dock krävs det en biologisk förklaring av klass- och rasskillnader om deras argument mot kvotering och utjämningspolitik ska få tyngd (*Race in Mind*, 2004:156-157).

Alexander Alland menar att industrialiseringen skapade en tro på meritokratiska principer hos medelklassen som legitimerade den sociala och politiska hierarkin baserat på meriter snarare än släkttillhörighet. Denna process av *socialt urval* påminner till stor del om tanken på naturligt urval och har sedan början av 1900-talet byggt på att meriter definierats som intelligens plus socialt accepterat hårt arbete (Alland 2004:81). Stephen McNamee och Robert Miller beskriver i boken *The Meritocracy Myth* hur denna uppfattning kommer i uttryck genom The American Dream, som består av fyra huvudprinciper som avgör om man kommer klättra i systemet: talang, rätt attityd, hårt arbetet och hög moral (2009:25).

De menar att det finns en allmän uppfattning i USA att de som arbetar hårt och har tillräckligt mycket talang även blir belönade, The American Dream ses som ett uppfyllande av meritokratins löften och har starka rötter i idéer om USA:s historia av att vara ett land uppbyggt av europeiska immigranter, som lämnade det förtryckande aristokratiska Europa för det fria livet i Amerika där hårt arbete och goda förmågor belönades (McNamee och Miller 2009:1). Dock menar McNamee och Miller att "the American Dream" är en ojämlikhetsideologi som försöker legitimera orättvisor genom att få människor att se dem som rättvisa och naturliga. Ojämlikhetsideologier är att de inte behöver vara sanna för att ha effekt, det räcker med att människor *tror* på dem för att de som får minst utdelning fortfarande

kommer se det som rättvist. På så sätt behöver människor inga bevis för att det meritokratiska systemet i USA fungerar utan snarare räcker *tron* på att det fungerar för att människor ska anse att de får vad förtjänar (McNamee och Miller 2009:4). Enligt Murray och Herrnstein är meritokratin snarare ett rättvist system eftersom det tar hänsyn till *naturliga* skillnader i förmågor snarare än *sociala*. På så sätt bygger de sina argument till stor del på socialdarwinistiska uppfattningar om att naturlig konkurrens mellan individer är det enda som kan få samhället att utvecklas i rätt riktning.

4.2 Philippe Rushton och Rasernas Evolution

The reason why Whites and East Asians have wider hips than Blacks, and so make poorer runners is because they give birth to larger brained babies. During evolution, increasing cranial size meant women had to have a wider pelvis. Further, the hormones that give Blacks an edge at sports makes them restless in school and prone to crime (Rushton 2000:7).

Citat ovan kommer från psykologen Philippe Rushtons bok *Race, Evolution and Behaviour*, där han förklarar han rasskillnader utifrån klimat och olika reproduktionsstrategier. Rushton pekar på samma intelligensskillnader mellan asiater, vita och svarta som Murray och Herrnstein men förklarar skillnaderna ur ett evolutionärt perspektiv genom att påvisa att de människor som lämnade Afrika och bosatte sig i Europa och Asien förändrades genetiskt till följd av nya svåra klimatförhållanden som de tvingades överleva i. Han beskriver dessa skillnader med hjälp av en strategiskala, där r-strategin representerar de som stannade kvar i Afrika, och K-strategin de som tog sig till Europa och Asien och menar att asiater representerar den ena ytterligheten på skalan - r-strategin, och afrikaner den andra ytterligheten – K-strategin. Vita befinner sig någonstans mittemellan, dock närmre asiater än svarta:

Because intelligence increased the chances of survival in harsh winter environments, the groups that left Africa had to evolve greater intelligence and family stability. This called for larger brains, slower growth rates, lower hormone levels, less sexual potency, less aggression, and less impulsivity. Advanced planning, self-control, rule-following, and longevity all increased in the non-Africans (Rushton 2000:12)

Rushton intresserade sig för av mätningar av hjärnor och skallar för att bevisa sin tes att vita och asiater har större hjärnor än afrikaner och därmed även högre intelligens. Även om han skriver att miljöfaktorer påverkar intelligens och beteende är hans syfte att bevisa genetiska och evolutionära skillnader mellan olika raser. Även Rushton känner sig tvungen att slå undan anklagelser om rasism och han gör det genom att hänvisa till historiska texter som skrevs av Araber och Turkar för tusen år sedan där uppfattningarna om svarta var lika nedlåtande som de man kan finna i vår del av världen i början av 1900-talet (Rushton 2000:42).

I ”Thirty years of research on Race differences in cognitive ability” (2005) diskuterar Rushton och Arthur Jensen de politiska implikationer en biologisk förklaringsmodell på rasskillnader får och argumenterar likt Murray och Herrnstein för meritokratiska principer. De är skeptiska till politiska försök att jämna ut gruppskillnader för skolbarn och menar att det faktum att dessa försök inte fungerat i USA stärker deras teori att intelligensskillnader mellan grupper har biologiska förklaringar (Rushton och Jensen 2005:267-268). De anser likt Herrnstein och Murray att diskussionerna om kvotering kan ses ur ett ”nytt” perspektiv om man ersätter kulturella och sociala förklaringsmodeller och istället ser till de biologiska. Dessutom kommer rasmotsättningarna öka om vi inte talar sanning om skillnaderna mellan rasers förmåga eftersom svartas låga intelligens i förhållande till vita alltid kommer vara påtagligt i människors vardag (Rushton och Jensen 2005:282).

Linda Gottfredson, professor i pedagogisk psykologi håller, i artikeln ”What if the Hereditarian Hypothesis Is True?” (2003), med Jensen och Rushton att kulturella förklaringsmodeller brister när det kommer till att förklara rasskillnader. Hon menar att vi helt enkelt måste lära oss att leva med att vissa raser har lägre intelligens samtidigt som vi erkänner att det även finns individuella skillnader inom grupper (Gottfredson 2003:10). Enligt Gottfredson finns det möjligheter att på genetisk väg manipulera kognitiva förmågor och därmed höja intelligensen hos lågintelligenta. Hon talar bland annat om ”smart drugs” och genterapi, dock menar hon att detta endast hjälper om svarta har större tillgång till det än vita. Vi kommer lättast åt problemet med prestationsgapet mellan svarta och vita genom att förenkla information och utbildning för människor med lägre IQ än åttio (en tiondel av den vita rasen och en tredjedel av den svarta), huvudsakligen genom att göra allt mer upprepande, mindre teoretisk och mer konkret (Gottfredson 2003:16-17).

4.3 Hundra år av rasforskning – vad har förändrats?

Vad som är påtagligt i den nutida forskningen på ras och IQ är framförallt likheterna med rasforskningen från första delen av 1900-talet. För det första finns det många likheter med Spencers syn på social evolution: de nutida forskarna förespråkar ett elitistiskt samhällssystem byggt på meritokratiska principer och menar att detta fortfarande är rättvist eftersom det då är den *naturliga* konkurrensen som avgör var i hierarkin man hamnar, inte titel eller förmögenhet. Murray och Herrnsteins kognitiva elit är därmed en berättigad elit eftersom den är ett resultat av ”naturliga meriter” till skillnad från den aristokratiska eliten. Alltså gör de ett liknande moraliskt ställningstagande som de tidiga rasbiologerna: naturens lagar är inte bara

till för att studeras, moral och politik bör även utformas efter dem. Utifrån detta synsätt argumenterar de även mot statligt stöd till fattiga och minoriteter, precis som Spencer mer än hundra år tidigare.

Vidare återkommer även eugenikens tankegångar och rädslan för degeneration i många av de nutida texterna, Jensen likt Murray och Herrnstein är till exempel orolig för befolkningens förmåga att hantera det nya teknologiska samhället och menar att akuta problem måste åtgärdas utifrån förklaringsmodeller om ärftliga mentala skillnader. Dessutom anser de likt eugenikerna att problemen ligger i människors reproduktionsvanor samt okontrollerad invandring. Dock är individualismen mer påtaglig och till skillnad från Galton och Lundborg, hänvisar de inte till individens skyldighet gentemot rasen, utan snarare samhällets skyldighet gentemot individen. Lundborg var till exempel skeptiskt gentemot individualismen och vad den gjorde mot ”kultursamhället” till skillnad från de nutida texterna där ett individualistiskt synsätt framställs som nödvändigt. Dock argumenterar de likt Lundborg utifrån någon slags skyldighet att leva som naturen lär, vilket i deras ögon innebär att erkänna genetiska skillnader och konkurrens som en naturlig process och därmed sluta sträva efter jämlikhet.

Samtidigt som det både finns socialdarwinistiska och eugeniska tankegångar i de nutida texterna, framkommer även likheter med intelligensforskningen under tjugotalets USA. Likt Henry Goddard som menade att sociala problem som kriminalitet, prostitution, arbetslöshet och avbruten skolgång orsakades av låg intelligens, menar de nutida intelligensforskarna att fattigdom och ”socialt oönskat” beteende motsvaras av lågt IQ. Dessutom använder de likt Madison Grant och Carl Brigham intelligenstester för påvisa den låga mentala kapaciteten hos nyanlända immigranter och argumenterar utifrån det för restriktivare och selektivare invandringspolitik.

Förutom att de moraliska och politiska implikationerna i nutida forskningen på ras och IQ i stora drag påminner om de jag fann i texterna från början av 1900-talet, tycks även den typologiska rasindelningen i vita, mongoler och svarta vara svår att frånga: framförallt har den vita rasens överlägsenhet över den svarta varit konstant, andra rasers ställning har varierat beroende av kulturell och historisk kontext. Till exempel var både Grant och Brigham intresserade av den nordiska rasen och Alpin- och Medelhavsrasererna, Lundborg var intresserad av tattare och samer och Murray och Herrnstein inkluderar både judar och latinamerikaner och placerar dessutom både judar och asiater över vita i den kognitiva hierarkin.

Likheterna mellan de nutida texterna och de från början av 1900-talet är många. Emellertid har inte kulturrelativismen och antirasismen gått obemärkt förbi. Som jag nämnt tidigare finns det konspiratoriska inslag i många av de nutida texterna som beskriver utvecklingen mot ett vetenskapligt förkastande av rasbegreppet i negativa termer. Problemet anses framförallt ligga i den egalitära moralism som stämplar forskning om ras som rasistisk och därmed ignorerar seriösa vetenskapliga bevis. Hoten kommer därmed inte bara utifrån, utan även inifrån akademien och baseras på "the moral ascendancy of equality" som gjort det "difficult to use concepts such as virtue, excellence, beauty and - above all - truth" (Murray och Herrnstein 1994:534). Den etablerade kritiken av rasism inom vetenskapen tycks ha gjort att författarna till de nutida texterna från första början tvingats avvärja kritik om etnocentrism och rasism. De gör detta på olika sätt: dels försöker de bevisa att deras intelligenstester är "kulturfräa" och inte beroende socioekonomisk bakgrund, dels genom att helt enkelt byta ut stötande begrepp, till exempel ersätts ras med etnicitet och intelligens med kognitiv förmåga utan att innebörden av orden för den skull ändras. Dessutom försvarar sig Murray och Herrnstein mot anklagelser om rasism genom att hänvisa till att deras forskning även visar att fattiga inom den *vita* rasen har intelligens under det normala, så genom att föra in en klassdimension försöker de på förhand försvara sig mot anklagelser om rasism.

Utöver den påtagliga ängslighet som finns gentemot rasbegreppet i de nutida texterna, tillhör även forskare som Jensen, Rushton, Murray, Herrnstein och Gottfredson idag en minoritet inom forskarvärlden, vars forskning ofta bemöts med mycket kritik. Själva ser de detta som ett resultat av ideologisk moralism, medan de flesta nog skulle hävda att det helt enkelt beror på att de vetenskapliga bevisen talar emot rasskillnaders existens. American Anthropological Association utgav till exempel 1998 ett Statement of Race där de förkastar tron på väsentliga skillnader mellan raser. Mycket talar för att forskning på ras är en döende trend. Så hur ska man då se på denna typ av forskning? Är det bara en kvarleva från förr eller ett tecken på att ras fortfarande är ett aktuellt och relevant ämne?

Rasforskningen tycks leta legitimitet i politiska frågor som berör en bred allmänhet. Under Galtons och Grants tid låg fokus på massimmigration och städernas fattigdom, för att sedan stå tillbaka under mitten 1900-talet när diskussioner rörde antirasism och utgick från kultur, för att till sist återuppstå i slutet av sextiotalet, nu med inriktning på IQ och skolsystemet. Parallellt med detta har rasbegreppets användningsområde även flyttat mellan vetenskapliga

fält: fysisk antropologi och typologisk rasindelning ersattes med genetik och populationsstudier som i sin tur togs över av psykologin och IQ-forskning.

Med utgångspunkt från Bengt Olle Bengtssons resonemang om att man först och främst bör vara vaksam gentemot forskning som bygger på uppfattningar det råder allmän konsensus om, kanske det bör ses som ett problem att den nutida forskningen på ras motiveras genom att den syftar till att höja utbildningskvalitén eftersom jag misstänker att frågor kring utbildning prioriteras högt hos många. Samtidigt kan man utefter Bengtssons resonemang även konstatera att IQ-forskning på ras är mer trolig att kritiseras eftersom den bygger på en konfliktfyllt grundförståelse som förutsätter en hierarkisk uppdelning och konkurrens. Till exempel var det för barnets bästa, och inte rasens bästa, som de flesta steriliseringarna i Sverige motiverades, och i USA var det främst institutionaliserade personer som utsattes för ingreppet. Dessutom bemöts forskning om rasskillnader i intelligensnivå idag med stor skepsis, något som antagligen gör det svårt att föra in ras på den vetenskapliga agendan.

Även om nutida forskning på ras känns som ett eko från förr, tycks den ha förlorat mycket av sin legitimitet under det senaste seklets gång. Till exempel tycks forskning på ras och IQ vara mest relevant i USA, vars förhållande till ras på många sätt skiljer sig från länder i Europa. I Sverige till exempel används kulturskillnader istället för rasskillnader i argumentationen för restriktivare invandringspolitik. Dock menar Antropologen Alexander Alland att forskning på rasskillnader ofta får stor medial uppmärksamhet i USA då de ger en enkel förklaring baserad på genetik till utbildningssystemets alla komplexa problem; och även om de flesta antropologer idag är skeptiska både gentemot rasbegreppet och mätningar av IQ är intresset för det fortfarande stort, framförallt inom psykologin (2004:6). Som jag försökt visa i uppsatsen, omgärdas svarthet i USA av ett unikt stigma och det är därför svårt att veta hur framtiden kommer se ut. Jag har dock svårt att se att forskning på ras i framtiden kommer kunna bli lika accepterat som det var i nittonhundratalets början. Detta innebär dock inte att andra elitistiska och hierarkiska modeller inte kommer vara en del av den vetenskapliga forskningen.

5. Sammanfattning och Slutsats

Jag har med utgångspunkt från ett urval av texter försökt se hur ras använts och definierats av olika forskare genom nittonhundratalet och hur dessa synsätt påverkas av social och politiska förändringar i samhället. Jag har dessutom inriktat mig på moraliska och politiska åsikter som framgår i de utvalda texterna och hur dessa påverkat forskningens inriktning. Vidare har jag försökt ställa detta i relation till specifika kulturella uppfattningar för att få en bättre förståelse för hur uppfattningar om ras påverkats av kulturell och historisk kontext.

Mina slutsatser utifrån de texterna som behandlas i den här uppsatsen visar att nutida forskning på rasskillnader i IQ-nivå till stor del påminner om tidiga uppfattningar om ras och dess betydelse för vetenskaplig forskning. Även om rasforskning fortfarande tycks hitta legitimitet i populära politiska frågor är denna forskning numera ett begränsat fenomen, både politiskt, kulturellt och vetenskapligt, som antagligen bemöts med mer kritik än hyllningar. Huvudsakligen tycks ras fortfarande vara aktuellt för amerikanska forskare, något som antagligen bör ses i relation till USA:s historia av rassegregering. Vad som dock står klart är att den vetenskapliga användningen av ras har förlorat mycket av sin legitimitet och därför betvivlar jag att nutida forskare kommer lyckas med att återställa rasforskningens goda rykte.

6. Litteraturförteckning

Böcker:

Alland, Alexander. 2002. *Race in Mind: Race, IQ and other Racisms*. New York: Palgrave MacMillan

Bengtsson, Bengt Olle. 1999. *Genetik och Politik*. Stockholm: Norstedts Förlag

Boas, Franz. 1911. *The Mind of Primitive Man*. New York: The MacMillan Company

Brigham, Carl C. 1923. *A Study of American Intelligence*. London: Humphrey Milford Oxford University Press

Broberg, Gunnar och Roll-Hansen, Nils (red.). 1996, *Eugenics and the welfare state: sterilization policy in Denmark, Sweden, Norway and Finland*. East Lansing: Michigan State University Press

Broberg, Gunnar. 1995 (2002). *Statlig Rasforskning: En historik över Rasbiologiska Institutet*. 2. Uppl. Lund: Ugglan

Darwin, Charles. 1871 (1981). *The Descent of Man: and selection in relation to sex*. New Jersey: Princeton University Press

Degler, Carl N. 1991. *In Search for Human Nature*. New York: Oxford University Press

Fish, Jefferson M (red.). 2002. *Race and Intelligence: separating science from myth*. Lawrence Erlbaum Associates Inc. Publishers

Galton, Francis. 1869 (1892). *Hereditary Genius*. New York: MacMillan and Co.

Goddard, Henry H. 1914 (1926). *Feeble-mindedness: Its causes and consequences*. New York: The MacMillan Company

Grant, Madison. 1916 (1936). *The Passing of the Great Race*. 4:e uppl. New York: Charles Scribners's Sons

Grant, Madison. 1933. *The Conquest of a Continent*. New York: Charles Scribners's Sons

Jackson, John P. och Weidman, Nadine. 2004. *Race, Racism och Science*. Santa Barbara: ABC-Clion Inc.

Lévi-Strauss, Claude. 1966. *The Savage Mind*. London: Weidenfeld och Nicolson

Lévi-Strauss, Claude. 1952. *Race and history*. Paris: Unesco

MacNamee, Stephen J. och Miller Jr, Robert K. 2009. *The Meritocracy Myth*. 2:a uppl. Lanham: Rowman and Littlefield Publishers.

McGee, Jon R. och Warms, Richard L. 2008. *Anthropology Theory: An introductory history*. 4:e uppl. New York: McGraw-Hill

Montagu, Ashley. 1942 (1964). *Man's Most Dangerous Myth: the fallacy of race*. Ohio: The World Publishing Company

Murray, Charles och Herrnstein, Richard. 1994. *The Bell Curve – Intelligence and Class Structure in American Life*. New York: The Free Press

Rushton, Phillippe J. 2000. *Race, Evolution and Behaviour: A life history perspective*. Port Huron: Charles Darwin Research Institute

Spencer, Herbert. 1892 (1960). *The Man versus the State*. Idaho: The Caxton Printers LTD.

Artiklar:

Gottfredson, Linda S. What if the Hereditarian Hypothesis is True?. University of Delaware (2003-01-15) <http://www.udel.edu/educ/gottfredson/reprints/hereditarianhypothesis.pdf>

Hollinger, David A. Amalgamation and Hypodescent: The Question of Ethnoracial Mixture in the History of the United States. *Oxford University Press*. The American Historical Review, Vol. 108, No. 5 (December 2003), pp. 1363-1390 URL: <http://www.jstor.org/stable/10.1086/529971>

Jensen, Arthur R. How Much Can We Boost IQ and Scholastic Achievement. *Harvard Educational Review*, Vol. 39, No. 1, Winter 1969, pages 1-123.

Kevles, Daniel J. 1979. Eugenics in the United States and Britain: 1890-1930. *California Institute of Technology*, <http://authors.library.caltech.edu/14563/1/HumsWP-0019.pdf>

Lundborg, Herman. 1921. Degenerationsfaran, *Svensk Tidskrift* elfte årgången: 275-285 <http://runeberg.org/svtidskr/1921/0288.html>

Lundborg, Herman. Race Biological Perspectives. Oxford University Press. *Social Forces*, Vol. 9, No. 3, Mars 1931, pp. 397-401. <http://www.jstor.org/stable/2569953>

Rushton, Phillippe J. och Jensen, Arthur R. Thirty Years of Research on Race Differences in Cognitive Ability. *American Psychological Association*. Psychology, Public Policy, and Law, 2005, Vol. 11, No. 2, 235-294. <http://wnlibrary.com/Portabel%20Documents/R/Rushton%20Materials/Thirty%20Years%20Of%20Research%20On%20Race%20Differences%20In%20Cognitive%20Ability%20-%20J%20Philippe%20Rushton%20And%20Arthur%20R%20Jensen.pdf>

Spencer, Herbert. The Comparative Psychology of Man. Oxford University Press. *Mind*, Volume 1. Issue 1. (jan 1876) 7-20. <http://www.d.umn.edu/cla/faculty/jhamlin/4111/Readings/Spencer.pdf>

Hemsidor:

Statement on "Race", *American Anthropological Association*, (1998-05-17). <http://www.aaanet.org/stmts/racepp.htm>